

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 135/05-25

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 11. mája 2005 predbežne prerokoval sťažnosť PhDr. M. P., trvale bytom P., prechodne bytom P., zastúpenej advokátkou JUDr. S. W., P., ktorou namietala porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom a rozhodnutím Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Prešove, Úradu justičnej a kriminálnej polície Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. ČVS: ORP-407/1-OVK-PO-04 Mo a Obvodného úradu v Prešove, odboru všeobecnej vnútornej správy v konaní vedenom pod sp. zn. PR-14131/2004-1718, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť PhDr. M. P. o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 14. februára 2005 doručená sťažnosť PhDr. M. P. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy

Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva, aby sa jej vec prerokovala bez zbytočných prietahov v jej prítomnosti a aby sa mohla vyjadriť ku všetkým vykonaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom a rozhodnutím Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Prešove, Úradu justičnej a kriminálnej polície Prešov (ďalej len „okresné riaditeľstvo“) v konaní vedenom pod sp. zn. ČVS: ORP-407/1-OVK-PO-04 Mo a Obvodného úradu v Prešove, odboru všeobecnej vnútornej správy (ďalej len „obvodný úrad“) v konaní vedenom pod sp. zn. PR-14131/2004-1718.

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti okrem iného uvádza: *„K začatiu trestného stíhania došlo až 78 dní po odstúpení spisového materiálu od Obvodného oddelenia PZ Prešov – Sever na Okresné riaditeľstvo PZ v Prešove, Úrad justičnej a kriminálnej polície, pričom na základe dovtedajšieho dokazovania trvalo naďalej dôvodné podozrenie, že došlo k naplneniu skutkovej podstaty (...) trestného činu (...). Okresné riaditeľstvo PZ (...) neakceptoval poškodenou navrhované dôkazy na preukázanie jej tvrdených skutočností, ako podkladu pre spravodlivé a zákonné rozhodnutie (...). Okresné riaditeľstvo (...) svojím uznesením, zo dňa 11. 10. 2004, rozhodlo o postúpení veci v zmysle ust. § 171, ods. 1, Trestného poriadku, na Obvodný úrad v Prešove, za účelom prejednania priestupku, proti občianskemu spolunažívaniu (...).“*

Zo sťažnosti sťažovateľky, ako aj z jej doplnenia z 22. februára 2005 vyplýva, že sťažovateľka proti uzneseniu okresného riaditeľstva sp. zn. ČVS: ORP-407/1-OVK-PO-04 Mo z 11. októbra 2004 podala 15. októbra 2004 sťažnosť, ktorú Okresná prokuratúra Prešov uznesením z 8. novembra 2004 zamietla ako nedôvodnú.

Následne bola vec postúpená obvodnému úradu, ktorý 20. decembra 2004 rozhodol tak, že vec sp. zn. PR-14131/2004-1718 odložil, pretože *„zodpovednosť za priestupok zanikla. Od spáchania priestupku uplynul jeden rok“*.

Prílohou predloženého stanoviska Okresnej prokuratúry Prešov z 15. apríla 2005 bolo aj vyjadrenie Krajskej prokuratúry v Prešove (ďalej len „krajská prokuratúra“) sp. zn. 1 KPt 530/04 z 30. marca 2005. Z toho vyplýva, že sťažovateľka doručila 28. januára 2005

podanie označené ako „Sťažnosť na dodržiavanie zákonnosti pri vyšetrovaní“, ktoré bolo posúdené ako podnet na preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodovania orgánov prípravného konania. Z vyjadrenia krajskej prokuratúry okrem iného vyplýva, že „k rozhodnutiu vyšetrovateľa o postúpení veci a naväzujúcemu rozhodnutiu prokurátora potvrdzujúcemu výsledky a hodnotenie vykonaných dôkazov vyšetrovateľom došlo predčasne. Postúpenie veci inému orgánu podľa § 171 ods. 1 Tr. Poriadku totiž vždy predpokladá, že vec je náležite objasnená (...). Z tohto dôvodu bude okresná prokuratúra upravená, aby zabezpečila opätovné vydanie rozhodnutia o začatí trestného stíhania pre trestný čin týrania blízkej a zverenej osoby podľa § 215 Tr. zákona (...). Rekapitulujúc všetky horeuvedené skutočnosti Váš podnet z 28. januára 2005 (...) považujem za dôvodný (...)“.

Sťažovateľka sa svojou sťažnosťou domáha, aby ústavný súd vydal tento nález:

„Ústavný súd SR konštatuje, že porušovateľ, a to Okresné riaditeľstvo PZ v Prešove, Úrad justičnej a kriminálnej polície, Prešov, postúpením spisového materiálu na základe svojho uznesenia, zo dňa 11. 10. 2004, sp. zn.: ČVS: ORP-407/1-OVK-PO-04 Mo, o postúpení spisového materiálu na Obvodný úrad v Prešove, voči ktorému bola podaná sťažnosť, o ktorej ku dňu postúpenia, a to 15. 12. 2004, nebolo rozhodnuté, porušil základné právo na súdnu a inú právnu ochranu v zmysle druhej hlavy Ústavy SR, čl. 46 ods. 1.

Ústavný súd SR konštatuje, že porušovateľ, a to Obvodný úrad v Prešove, odbor všeobecnej vnútornej správy, Nám. mieru 2, Prešov, svojím postupom, keď pred rozhodnutím o sťažnosti poškodenej voči uzneseniu Okresného riaditeľstva PZ v Prešove, Úradu justičnej a kriminálnej polície, Prešov, zo dňa 11. 10. 2004, sp. zn.: ČVS: ORP-407/1-OVK-PO-04 Mo, pričom toto rozhodnutie má odkladný účinok, vec odložil, a to dňa 20. 12. 2004, porušil základné právo na súdnu a inú právnu ochranu v zmysle druhej hlavy Ústavy SR, čl. 46, ods. 1.

Ústavný súd SR ruší zásah Obvodného úradu v Prešove, odboru všeobecnej vnútornej správy, zo dňa 20. 12. 2004, sp. zn.: PR-14131/2004-1718, ktorým vec odložil.

Ústavný súd SR vracia vec na ďalšie konanie Okresnému riaditeľstvu PZ v Prešove, Úradu justičnej a kriminálnej polície, Prešov, a zakazuje pokračovať v porušovaní základného práva na súdnu a inú právnu ochranu. “

Sťažovateľka podaním z 9. marca 2005 upresnila a zosúladiť petit s odôvodnením sťažnosti tak, že sa domáha vyslovenia porušenia iba základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Zo sťažnosti a jej príloh ústavný súd zistil, že sťažovateľka proti uzneseniu okresného riaditeľstva sp. zn. ČVS: ORP-407/1-OVK-PO-04 Mo z 11. októbra 2004 podala

sťažnosť, ktorú Okresná prokuratúra Prešov uznesením sp. zn. 2 Pv 2068/04 z 8. novembra 2004 zamietla. Po nadobudnutí právoplatnosti tohto rozhodnutia okresné riaditeľstvo vec podozrenia z trestného činu postúpilo obvodnému úradu na prerokovanie priestupku, ktorý rozhodnutím sp. zn. PR-14131/2004-1718 z 20. decembra 2004 vec odložil. Sťažovateľka podala 28. januára 2005 podnet na krajskú prokuratúru, ktorá po preskúmaní tohto podnetu dala Okresnej prokuratúre Prešov záväzný pokyn opätovne začať trestné stíhanie vo veci.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Podľa § 17 ods. 2 písm. a) zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“) prokurátor najmä vykonáva dozor nad zachovávaním zákonnosti v prípravnom konaní.

Podľa § 31 zákona o prokuratúre prokurátor preskúma zákonnosť postupu a rozhodnutí orgánov ... aj na základe podnetu (...).

Podľa § 31 ods. 2 zákona o prokuratúre sa podnetom rozumie písomná alebo ústna žiadosť, návrh alebo iné podanie fyzickej osoby alebo právnickej osoby (ďalej len „podávateľ podnetu“), ktoré smeruje k tomu, aby prokurátor vykonal opatrenia v rozsahu svojej pôsobnosti, najmä aby (...) vykonal iné opatrenia na odstránenie porušenia zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov, na ktorých vykonanie je podľa zákona oprávnený.

Podávateľ podnetu môže žiadať o preskúmanie zákonnosti vybavenia svojho podnetu opakovaným podnetom podľa § 34 ods. 1 zákona o prokuratúre, resp. ďalším opakovaným podnetom (tretí a ďalší podnet) podľa § 34 ods. 2 zákona o prokuratúre, ktorý vybaví nadriadený prokurátor (§ 54 ods. 2).

Podľa § 174 ods. 1 Trestného poriadku dozor nad zachovávaním zákonnosti pred začatím trestného stíhania podľa § 157 až 159 a v prípravnom konaní vykonáva prokurátor.

Z princípu subsidiarity ako jedného zo základných pojmových znakov právomoci ústavného súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy taktiež vyplýva, že nejde o právny prostriedok nápravy, ktorý by bolo možné využiť súčasne s inými prostriedkami nápravy, ktoré má sťažovateľ k dispozícii, ale že sťažnosť je prípustná iba vtedy, ak napriek vyčerpaniu všetkých prípustných právnych možností nápravy dôjde k porušeniu základných práv alebo slobôd sťažovateľa (mutatis mutandis IV. ÚS 21/02). Zmyslom a účelom tohto princípu je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti alebo zlyhania všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Sťažovateľka si preto nemôže vybrať orgán verejnej moci, ktorý jej má poskytnúť ochranu pred tvrdeným porušením jej základného práva. Povinnosťou sťažovateľky bolo vyčerpať všetky právne prostriedky ochrany ňou označeného základného práva, ktorého porušenie namietala, tak ako to umožňuje právny poriadok Slovenskej republiky. Až po ich vyčerpaní, za predpokladu, že by boli splnené ostatné ústavné aj zákonné podmienky, by mohla byť daná právomoc ústavného súdu (IV. ÚS 171/04).

Ústavný súd zistil, že sťažovateľka využila možnosť ochrany svojho základného práva podľa zákona o prokuratúre, keďže 28. januára 2005 podala krajskej prokuratúre „sťažnosť na dodržiavanie zákonnosti pri vyšetrowaní“, ktorú krajská prokuratúra v súlade s § 31 zákona o prokuratúre považovala za podnet na preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodovania orgánov prípravného konania. Zo stanoviska krajskej prokuratúry z 30. marca 2005 vyplýva, že podnet sťažovateľky bol vyhodnotený ako dôvodný a okresnej prokuratúre bol daný záväzný pokyn, aby opätovne začala trestné stíhanie vo veci trestného činu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 215 Trestného zákona.

Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že o ochrane sťažovateľkou označeného základného práva v rozsahu citovaných zákonných úprav rozhodovala krajská prokuratúra, čo zásadne vylučuje právomoc ústavného súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Sťažovateľka podala sťažnosť ústavnému súdu predčasne, pretože pred tým, než sa na ústavný súd so sťažnosťou obrátila, bola povinná nielen využiť dostupné právne prostriedky ochrany jej základného práva, ale aj vyčkať na rozhodnutie príslušného orgánu o nich, resp. na výsledok ich vybavenia.

Z uvedených dôvodov ústavný súd sťažnosť sťažovateľky podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prejednanie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. mája 2005